

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάρβα 6, 106 74 Αθήνα, Τηλ.: 210 72 33 221-2, 210 72 33 216, Fax: 210 72 33 217,
Website: www.nchr.gr, E-mail: info@nchr.gr

**Δήλωση της ΕΕΔΑ
για την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της ελευθερίας της
καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης**

19 Μαρτίου 2018

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας σε θέματα προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Έχει συσταθεί με το Ν 2667/1998 σύμφωνα με κανόνες των Ηνωμένων Εθνών, τις «Αρχές των Παρισίων». Σε αυτήν μετέχουν πρόσωπα οριζόμενα από τριάντα δύο φορείς (ανεξάρτητες Αρχές, πανεπιστημιακές σχολές νομικών και πολιτικών επιστημών, συνδικαλιστικές οργανώσεις, ΜΚΟ, πολιτικά κόμματα και υπουργεία).

Δήλωση της ΕΕΔΑ για την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της ελευθερίας της καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης ¹

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), στο πλαίσιο του θεσμικού της ρόλου ως του Εθνικού Θεσμού για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ), παραμένει σταθερή στη δέσμευσή της απέναντι σε όλα τα κρατικά όργανα να προωθεί και να προστατεύει το σύνολο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της τέχνης². Η καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση βρίσκεται στο δικαϊκό πυρήνα κάθε κοινωνίας που θέλει να είναι δημοκρατική και είναι κρίσιμη για το ανθρώπινο πνεύμα, την ανάπτυξη ζωντανών πολιτισμών και τη λειτουργία δημοκρατικών κοινωνιών.

Με αφορμή πρόσφατα περιστατικά που στοχοποιούν την καλλιτεχνική έκφραση, όπως ο βανδαλισμός του γλυπτού Phylax στο Π. Φάληρο και οι επιθέσεις κατά εργαζόμενων και συντελεστών της παράστασης του Θεάτρου Ακροπόλ, η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει την υποχρέωση των αρμόδιων δημόσιων Αρχών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος στην καλλιτεχνική έκφραση και τη διασφάλιση της λογοδοσίας τυχόν παραβιάσεών του. Η ανάγκη, δε, για προστασία και προώθηση της καλλιτεχνικής έκφρασης, η οποία μάλιστα ως εκδήλωση της ελευθερίας του ανθρώπου αξιώνει μια ελευθερία πιο διευρυμένη από την ελευθερία της γνώμης, είναι ακόμη πιο απαραίτητη όταν η δημιουργία προκαλεί αντιδράσεις. Η διαφωνία με αμφιλεγόμενα έργα τέχνης πρέπει να εκφράζεται στο πλαίσιο εποικοδομητικού και γόνιμου διαλόγου και όχι με βία³.

Επιπρόσθετα και σε συνέχεια, αφενός, των επισημάνσεων της Ειδικής Εισηγήτριας του ΟΗΕ για τα πολιτισμικά δικαιώματα σχετικά με τον αρνητικό αντίκτυπο που έχουν οι νόμοι περί βλασφημίας στην απόλαυση της ελευθερίας της γνώμης, αφετέρου, των καταληκτικών παρατηρήσεων της Επιτροπής του ΟΗΕ για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων (CERD) που συστήνουν στην ελληνική Πολιτεία την κατάργηση των διατάξεων περί βλασφημίας (άρθρα 198-199 ΠΚ)⁴, η ΕΕΔΑ, στο πλαίσιο, μάλιστα, της αποστολής της ως τμήματος του διεθνούς θεσμικού πλαισίου προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που παρακολουθεί διαρκώς τα θέματα που άπτονται της ελευθερίας της έκφρασης και την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις του διεθνούς, ευρωπαϊκού και εθνικού δικαίου για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή των αρμόδιων Αρχών στην επιτακτική ανάγκη διασφάλισης της πλήρους εφαρμογής των δικαιωμάτων του ανθρώπου, και δη του δικαιώματος στην ελεύθερη καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση.

¹ Το παρόν κείμενο Δήλωσης εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ.

² Βλ. ενδεικτικά άρθρα 16, παρ. 1, Συντ., 19, παρ. 2, ΔΣΑΠΔ, 15, παρ. 3, ΔΣΟΚΠΔ, 13 ΧΘΔΕΕ, 10 ΕΣΔΑ, 27 ΟΔΔΑ.

³ UN HRC, *Report of the Special Rapporteur in the field of cultural rights*, A/HRC/37/55, 4.1.2018, παρ. 20.

⁴ UN CERD, *Concluding observations on the twentieth to twenty-second periodic reports of Greece*, CERD/C/GRC/CO/20-22, 3.10.20-16, παρ. 18-19.